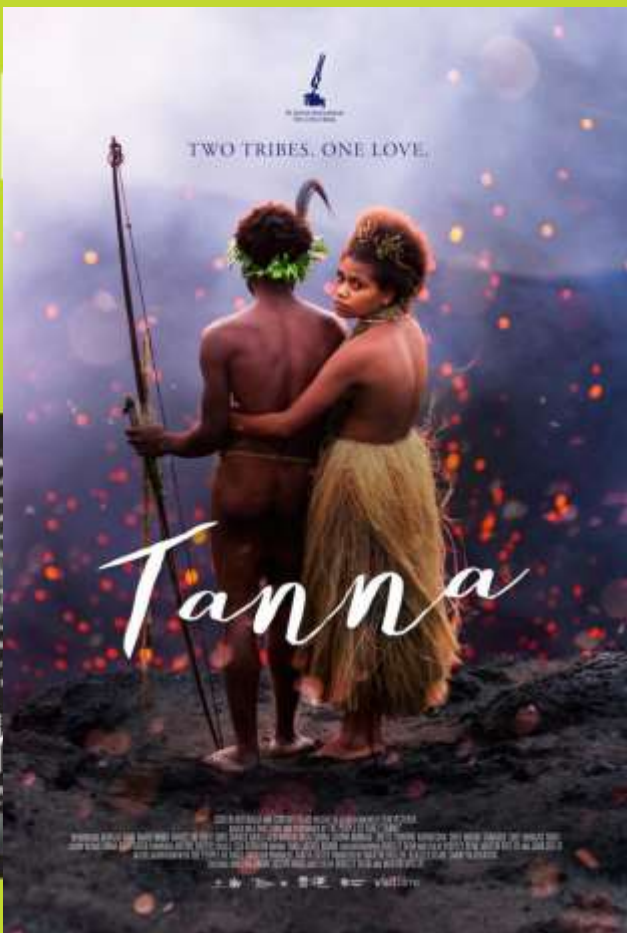
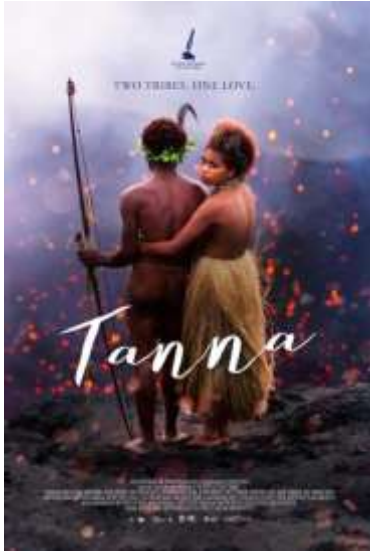

GUIA AUD

Written and directed by Eric TOLEDANO and Olivier NAKACHE

Fitxa tècnica

Nom pel·lícula: Tanna

Durada: 104 minuts

Direcció: Bentley Dean, Martin Butler

Guió: Bentley Dean, Martin Butler, John Collee

Producció: Contact Films, Screen Australia

Any: 2015

País: Austràlia

Música: Antony Partos

Premis: Premis Oscar 2016, nominada a la Millor pel·lícula de parla no anglesa. Premis AACTA a la Millor Banda Sonora. Premis FCCA a la millor Música. African-American Film Critics Association, Premi a la millor pel·lícula estrangera.

Edat recomanada: a partir de 7 anys

Sinopsi

Drama romàntic basat en fets reals sobre els pobles indígenes de Tanna, a la República de Vanuatu, un petit país que es troba a la Polinèsia, a l'oceà Pacífic, i centrat en la història de l'amor prohibit que sorgeix entre una jove del poblat que s'enamora del nét del cap de la comunitat. La jove serà promesa en matrimoni, pels homes del poble, al fill del cap d'un grup enemic com a prova del Tractat de Pau que segellen els diferents clans.

Arran d'aquesta història i dels fets tràgics que en van sorgir, l'any 1987, els grups ètnics de Tanna acceptaran el matrimoni per amor com a part de les seves costums.

Tràiler: <https://youtu.be/BZzg3TLXPZI>

Altres pel·lícules dels directors:

- 2004: The President versus David Hicks (Bentley Dean)

Objectius del treball

- Donar a conèixer l'existència de pobles indígenes
- Obrir el debat sobre els matrimonis concertats
- Repensar el colonialisme

Activitats proposades

Guia pel Professorat

Les activitats per aquesta guia estan pensades per a noies i nois de primer cicle de secundària.

Els directors de *Tanna* són documentalistes, amb experiència en cinema etnogràfic, especialment entre comunitats aborígenes australianes.

Tanna és la seva primera pel·lícula de ficció, que conserva moltes tècniques pròpies del documental. Per gravar aquesta pel·lícula van passar set mesos amb la comunitat Yakel, la qual està formada per famílies que viuen apartades del que aquí anomenem "civilització", regint el seu funcionament a partir de rituals i tradicions ancestrals. La pel·lícula neix fruit de la història que els van explicar els mateixos homes i dones de Yakel sobre el cas -prou recent- de dos amants que desafien la tradició per amor.

La pel·lícula es va realitzar amb actors i actrius procedents íntegrament de l'illa, la majoria dels quals no havia sortit mai de Tanna, ni vist abans cap pel·lícula o documental cinematogràfic.

Activitat pre-visionat

Introducció a l'argument de la pel·lícula:

Tanna és una illa de 40 quilòmetres de llarg i 19 d'ample a Vanuatu (Oceà Pacífic Sud), on viuen aproximadament 30.000 persones. Els seus habitants són fermes defensors del *Kastom*, la seva forma de vida tradicional. El seu territori és molt accidentat amb una vegetació exuberant per les fortes pluges. El Yahul (en el Mount Yasur) és el volcà actiu més accessible del món, de 361 metres d'alçada i rodejat per uns grans camps de lava.

Tanna i les illes de la regió van ser administrades, al segle XX, per un condomini franco-britànic. És també una de les illes de Melanèsia on el cristianisme i l'occidentalització han penetrat menys tot i la seva presència.

El 1980 Vanuatu va obtenir la seva independència, però les illes de Tanna, Anatom, Futuna, Erromango i Aniwa es negaven a incorporar-se a aquesta entitat i exigien un Estat propi. Una intervenció militar de les forces de Papua - Nova Guinea va acabar amb la insurrecció.

El Matrimoni forçat:

Entre les regles del Kastom hi havia la concertació de matrimonis entre els homes, sense la intervenció dels contraents ni la participació de les dones. Les diferents comunitats segellaven la pau entre elles casant als seus fills i filles fins que en els anys vuitanta, una parella de Yakel es va rebel·lar. Es deien Wawa i Dain. Ella havia de casar-se amb el fill del cap d'una altre clan, i ell era el nét del cap dels Yakel. La nit abans de ser separats, van fugir junts i quan es van veure acorralats, van decidir suïcidar-se. Arran de la tragèdia, els matrimonis concertats ja no són una obligació a Tanna, sinó que també s'accepten els matrimonis per amor.

Activitat 1. Situem els decorats de la història

Material: Accés a internet

Demanem a l'alumnat que busqui informació sobre les illes Vanuatu. Per fer-ho dividim la classe per equips: un serà un agència de viatges, una altre una agència de notícies, un tercer un equip d'antropòlegs i el darrer una ONG mediambiental.

Un cop repartit l'alumnat entre els equips els deixem una estona per buscar informació i elaborar un fulletó informatiu sobre la zona (i a ser possible, sobre els pobles Tanna). Per fer-ho necessitaran accés a internet i coneixements bàsics d'edició i maquetació.

Al final de l'activitat, es presentaran els treballs a la resta de grups obtenint una radiografia més o menys àmplia de l'arxipèlag.

Activitats post-visionat

Activitat 1. El matrimoni forçat

Es dona aquesta informació a l'alumnat (llegida o projectada):

«El matrimoni forçat és aquell tipus de matrimoni que no compta amb el consentiment d'almenys una de les parts, o bé el consentiment es dona sota amenaça, por o coerció. No s'han de confondre amb els matrimonis concertats, en els quals els contraents han donat el seu consentiment perquè hi intervinguin terceres persones. Malgrat que el cristianisme, el judaisme, l'islam, l'hinduisme i el sikhisme prohibeixen els matrimonis forçats, és una pràctica que, si bé no és generalitzada, es realitza a tots els continents.

Des del 2011, la Unió Europea considera els matrimonis forçats una forma de tràfic d'éssers humans amb finalitat d'explotació.

La reforma del Codi Penal espanyol (2015) també ha inclòs els matrimonis forçats com una forma de tràfic de persones i com a forma agreujada de coaccions. A Catalunya, la Llei del dret de les dones a erradicar la violència masclista del 2008 considera els matrimonis forçats una forma de violència masclista en l'àmbit social i comunitari, juntament amb les agressions sexuals o la mutilació genital femenina.»

Seguidament, es demana en un torn obert de paraules que s'intenti explicar en veu alta què han entès com a "matrimoni forçat", i quines creuen que poden ser les conseqüències per les dones que les pateixen (sobretot), i els homes.

Es demana a l'alumnat de representar una escena on una noia es veu en la mateixa situació que la Wawa, en aquest cas una situació real a casa nostra i en aquest moment contemporani.

Desenvolupament:

Es demanen tres voluntaris per interpretar els rols de pare, mare i filla, la resta observarà la representació. Als tres voluntaris se'ls fa entrega de la història de la Wawa catalana

per llegir-la, i dels diàlegs (resum) per tal que puguin fer l'esquetx davant del grup. Es deixen 5 minuts per a la lectura i preparació.

Mentrestant, el grup que observa agafa paper i bolígraf per anotar el que veuran, i se'ls explica què passarà a continuació (esquetx). En el paper se'ls convida a escriure reaccions al que veuran: dubtes, sentiments, comentaris, etc.

Per a la representació, veure els textos a l'annex 1.

Un cop representada, es dona la paraula al grup d'observadores i observadors per llegir i compartir les emocions, dubtes i reaccions que han estat anotant al full en blanc que tenien damunt la taula.

Obrim el debat a partir de preguntes com aquestes: Creieu que aquesta història és fictícia o real? Com creieu que se sent una noia que es troba sola en aquesta situació? Se'n pot sortir? Si et trobessis en aquesta situació, en quines dues persones confiaries per explicar-los el que t'està passant i demanar-los ajuda? Si coneguessis una noia que es trobés en aquesta situació, com l'ajudaries? Què creus que necessita aquesta noia per afrontar la situació que està vivint? Per què creus que algú sacrificaria el seu futur, il·lusions, expectatives i projecte de vida per la tradició cultural de la seva família? Quines dues coses creus que la teva mare i la teva àvia han trencat de la seva tradició cultural i familiar per fer realitat el seu projecte de vida? Sabries dir alguna situació on les noies pateixin algun tipus de vulneració dels seus drets pel sol fet de ser dones?

(taller de l'Associació Valentes i Acompanyades, ONG que lluita contra els matrimonis forçats a Catalunya)

Activitat 2. La colonització

“Els arquetipus que estan a la base de la idea de desenvolupament impliquen una antropologia inadequada per tres quartes parts de la població del món (les comunitats indígenes). El desenvolupament veu l'home com una pila de necessitats quantificables que cal desenvolupar. Dóna per suposat que l'home es desenvolupa de la mateixa

manera que l'univers material. No és estrany, doncs, que el desenvolupament porti a la competició despietada. El desenvolupament és un concepte aliè a l'ànima afroasiàtica en general. Per alguna cosa la civilització tecnològica és una creació (extraordinària quan se la contempla aïlladament) d'una sola cultura, l'occidental. El desenvolupament conté una ideologia implícita i serveix els interessos de la civilització que hi té al darrere. **I afirmar que no hi ha alternatives al desenvolupament és una forma moderna de colonialisme. L'essència del colonialisme no és l'explotació, sinó el monoculturalisme, la creença que una sola cultura pot marcar la pauta per solucionar els problemes humans**". (Raimon Panikkar)

Demaneu a l'alumnat que llegeixi atentament aquest petit text del filòsof Raimon Panikkar i que es posicioni respecte al que explica en el darrer paràgraf sobre la colonització moderna. Per fer-ho, els demanarem que acompanyin el seu posicionament amb exemples concrets viscuts en primera persona (o per coneguts seus).

No es tractarà d'arribar a un consens ni de guanyar un debat dialèctic, sinó d'escoltar les opinions i vivències personals de les diferents posicions que puguin sorgir sobre la nova colonització.

Podem animar el diàleg amb el visionat d'algun clip de la pel·lícula on es fa referència al colonialisme. Com per exemple l'escena on l'avi ensenya les cases dels colons prop del port per on va entrar el capità Cook, o la conversa que manté amb la Wawa per pressionar-la i on el pare explica *"Hemos resistido a los colonizadores, hemos resistido a los cristianos, nos hemos resistido a la tentación del dinero"*. O altres escenes on la Wawa i en Daín topen amb diferents personatges durant la seva fugida... Què ens indiquen sobre la relació entre els dos mons? Quin colonialisme mostren?

Es recomana organitzar el diàleg amb l'alumnat assegut en rotllana i veient-se les cares, de manera que resulta més senzill respectar el torn de paraula, la participació plural i l'escolta activa.

Activitat 3. Els valors del conte

Malgrat que el que explica Tanna sigui una història real i verídica, no deixa de tenir un relat i una narrativa força novel·lesca. Com els contes populars, doncs, Tanna també pot dur el seu missatge. Sabríeu escollir el TOP 10 dels missatges i valors que transmet la història de Tanna?

Per fer-ho els demanem que s'organitzin en petits grups i facin un llistat per ordre cronològic o d'importància amb els 3 temes principals tractats a la pel·lícula. Seguidament, el completaran amb altres temàtiques secundàries fins a tenir-ne 10.

Un cop realitzades les llistes, les posem en comú i intentem consensuar un ordre per a les tres primeres posicions.

L'exercici és lliure, per tant podem trobar temàtiques que parlin tant del valor del sacrifici personal pel bé comú, com valors mediambientals i ancestrals, la força de l'amor, la fragilitat de les negociacions en els processos de pau, etc.

Un cop tenim el TOP 10 dels valors i/o temàtiques representades a la pel·lícula els demanem que mirin atentament la caràtula del DVD i en trobin la relació si és que n'hi ha. Si no, animem als grups a construir una caràtula nova on hi hagi representats alguns dels valors de la llista que han consensuat. Els treballs finals es projecten al gran grup que haurà d'endevinar quines són les temàtiques i/o valors que els equips hi han representat.

Activitat 4. Sobreviure, una emergència per a les poblacions indígenes

Entreu al web de l'ONG Survival International (<https://www.survival.es/indigenas>) i escolliu, per equips, diferents projectes de protecció de població indígena. Llegiu atentament la història, la problemàtica que s'hi explica i les solucions que s'hi proposen.

Memoritzeu allò que creieu més rellevant i que resumeixi breument la situació i les raons de l'emergència per a la supervivència de la població que heu escollit. Busqueu i amplieu-ne informació si teniu temps i curiositat.

Presenteu en forma de notícia radiofònica o de TV, la situació de la població a la resta del grup classe (durada màxima de la presentació 2 minuts!). Es tracta només de donar

a conèixer breument la situació i fer-ne un titular tal i com fan els noticiaris amb la resta d'esdeveniments.

Un cop presentades les diferents realitats, es posen en comú aquells aspectes que hagueu vist que coincideixen. Quines són les causes? Qui n'és el o la responsable final? Què s'està fent a nivell mundial per evitar-ho? Què podem fer nosaltres des de les nostres llars? Quin poder tenim com a individus?

Caldrà demanar que 2 o 3 persones facin la tasca de secretaria i vagin recollint aquelles intervencions i propostes que el grup creu que són importants de retenir. Al final, caldrà pensar una acció col·lectiva per donar resposta a una campanya -o més d'una- presentada al web de Survival International, ja sigui responent directament a la crida que fa l'ONG, o a través d'altres propostes que puguin sorgir del grup durant l'activitat.

Més informació relacionada i bibliografia

- Article de la revista El Nacional sobre la pel·lícula Tanna: https://www.elnacional.cat/ca/cultura/tanna-film-vanuatu-melanesia_176631_102.html
- Associació Valentès i Acompanyades (per a l'erradicació dels matrimonis forçats) <http://www.solidaries.org/directori-d-entitats/valentes-i-acompanyades-131/>
- Revista Fundación Tierra. Article sobre Perspectiva Ambiental i pobles indígenes http://www.fundaciontierra.es/sites/default/files/web_antiga/ca/data/pa4_7.pdf
- Lloc Web de l'ONG SURVIVAL INTERNATIONAL.: <https://www.survival.es>

Unitat didàctica elaborada per: CeDRe de la Coordinadora d'ONG Solidàries educacio@solidaries.org 972 219916..

Annexe

Annex 1

ACTIVITAT 1 Representació situació de Matrimonis forçats. Història per donar a les actrius i actors:

La història que heu de representar:

«Imagineu-vos que sou ella. Que teniu 16 anys. O potser 17 o 18... Que us aneu fent grans. Cada vegada sou més fortes i amb més capacitat per viure la vostra vida, per decidir què voleu estudiar, quines són les vostres amistats, quan sortiu de cap de setmana. Imagineu que esteu fent plans i posant fil a l'agulla per aconseguir els vostres somnis, que teniu unes ànsies immenses de llibertat, que de vegades us menjaríeu el món... Us sentiu invencibles. Per exemple, esteu a punt d'entrar a la universitat a estudiar un grau que us interessa molt. També teniu un xicot. Us agrada sortir i divertir-vos. Que si un viatge curt, anar a la platja, a la discoteca, anar a comprar roba, potser sou aficionades a la muntanya...

Arriba l'estiu i també és hora de buscar feina i fer algun caleró per a l'hivern. Però avui, després de passar la tarda amb les amigues, arribeu a casa.

—Bona nit, pare. Hola, mare.

—Hola, filla. Vine i seu, que hem de parlar amb tu. Alguna cosa en el to imperatiu del pare, en el seu posat seriós i solemne, us inquieta, us fa pensar que aquí s'acaba el món. Aviat els pitjors temors es confirmen: adéu a les amigues, al xicot, a les sortides i a la universitat perquè «filla meva, tu ja ho saps...» Se us glaça el cor. Ha arribat el moment tan temut, en què no volíeu pensar. Però dins vostre sabíeu que tard o d'hora es presentaria i que no el podríeu defugir.

La mare: —Ja ets gran, has de ser responsable i pensar en el teu futur i també en el futur dels teus pares, que t'estimem molt. I has de pensar en l'honor de tota la família, que és molt gran i sempre es fa costat.

El pare: —La família d'aquí i d'allà, la que viu a Europa i la que viu a l'Àfrica... que tants sacrificis han hagut de fer per tu i els teus germans, per donar-vos una vida millor. Has de pensar en la mare, que ho ha sacrificat tot per tu i que es mereix la il·lusió i el

reconeixement d'haver-te sabut educar com cal, com marquen les nostres tradicions... Això és un gran honor, la millor compensació que li pots donar.

La mare: —Ara ja t'has fet gran i t'has de portar com una dona adulta i decent, i així tindràs allò que totes les nenes somien quan són petites.

El pare: —El teu cosí gran, el fill del teu oncle, s'ha fixat en tu. És un bon home, creient i respectat i molt treballador. Et donarà una bona vida, no et faltarà de res.

La mare: —Ets molt afortunada, la sort ha arribat a aquesta casa, tots estem molt contents, estem orgullosos de tu... Aquest cap de setmana farem el prometatge i en pocs dies la gran festa del casament.

La mare està emocionada. El pare està seriós, amb un posat trist, dur i preocupat. Jo m'enfonso de cop i volta però dissimulo. Perquè sí, és veritat, per a mi s'ha acabat el món. Faig temps. Per dins m'hi resisteixo, m'hi nego, em rebel·lo. Finalment, en un atac de valentia, m'atreveixo a parlar i els ho dic ben clar: —No em vull casar! I encara menys amb qui no conec, amb un avi que em dobla l'edat, per més que sigui el meu cosí. No vull canviar de vida, no vull deixar els meus amics, els meus estudis, el meu xicot. Els faig una concessió perquè em deixin tranquil·la: —Encara soc molt jove, més endavant ja en parlarem. Però, ostres, quan dic això als pares em diuen que m'he tornat boja. Jo només soc una dona. No tinc dret a decidir. He d'obeir els grans; ells saben el que em convé, sempre ha estat així i jo no ho faré canviar. L'honor de tota la família està en joc. Però què m'he pensat? En aquesta qüestió no hi ha diàleg possible. I amb qui puc parlar-ne? Amb les amigues? Uf, quina vergonya! Potser amb la meva tutora? I amb el xicot? No. Segur que em deixarà...S'ha acabat el món i estic sola i no puc parar de plorar. Per què m'ho fan, això? És que no m'estimen? No em pot ajudar ningú?»

(parleu entre vosaltres i assegureu-vos-en que heu entès bé la situació a representar. A continuació, agafeu el full de diàlegs per fer la petita obra teatral)

DIÀLEG PER A LA REPRESENTACIÓ:

NENA (amb to alegre): Bona nit, pare. Hola, mare.

PARE (amb to seriós): Hola, filla. Vine i seu, que hem de parlar amb tu.

MARE: Ja ets gran, has de ser responsable i pensar en el teu futur i també en el futur dels teus pares, que t'estimem molt. I has de pensar en l'honor de tota la família, que és molt gran i sempre es fa costat.

PARE: La família d'aquí i d'allà, la que viu a Europa i la que viu a l'Àfrica... que tants sacrificis han hagut de fer per tu i els teus germans, per donar-vos una vida millor. Has de pensar en la mare, que ho ha sacrificat tot per tu i que es mereix la il·lusió i el reconeixement d'haver-te sabut educar com cal, com marquen les nostres tradicions...

MARE: Ara ja t'has fet gran i t'has de portar com una dona adulta i decent, i així tindràs allò que totes les nenes somien quan són petites.

PARE: El teu cosí gran, el fill del teu oncle, s'ha fixat en tu. És un bon home, creient i respectat i molt treballador. Et donarà una bona vida, no et faltarà de res.

MARE (amb emoció): Ets molt afortunada, la sort ha arribat a aquesta casa, tots estem molt contents, estem orgullosos de tu... Aquest cap de setmana farem el prometatge i en pocs dies la gran festa del casament.

NENA (molt enfadada, cridant): NO EM VULL CASAR! I ENCARA MENYS AMB QUI NO CONEC, AMB UN AVI QUE EM DOBLA L'EDAT, PER MÉS QUE SIGUI EL MEU COSÍ. NO VULL CANVIAR DE VIDA, NO VULL DEIXAR ELS MEUS AMICS, ELS MEUS ESTUDIS, EL MEU XICOT.

NENA (amb to ferm): Encara sóc molt jove, més endavant ja en parlarem.

PARE (molt enfadat): Que t'has tornat boja? Només ets una dona, no tens dret a decidir.

MARE: Has d'obeir els grans, que sabem el que et convé. Sempre ha estat així i tu no ho faràs canviar.

PARE (molt enfadat): L'honor de tota la família està en joc. Què t'has pensat?

NENA (plorant): Per què m'ho feu, això? És que no m'estimeu?

NENA (dirigint-se al públic): No em pot ajudar ningú?